

DUURZAAM VERDER BOUWEN

**Programma 2018 – 2022
Gemeente Berg en Dal**

Coalitieakkoord Berg en Dal

In dit akkoord staan onze bestaande ambities, verdeeld over vier programma's en de daaraan gekoppelde acties.

De indeling van de begroting 2018 is daarbij gevolgd. Wij nodigen u graag uit om een bijdrage te leveren aan de verdere uitwerking en uitvoering van onze ambities.

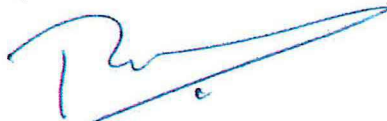
Niet alle onderwerpen komen uitgebreid terug in dit akkoord, omdat wij vol inzetten op voortzetting van bestaand beleid. Daarbij laten wij alle ruimte om in de gemeenteraad te komen tot bijstelling van beleid en uitvoering.

Ondertekend op 24 april 2018 door:

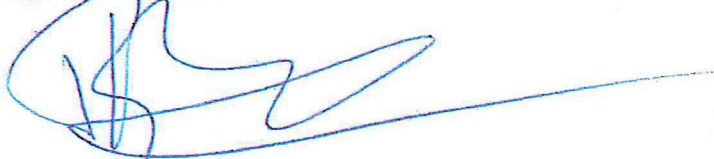
CDA, Rob Verheijen

GroenLinks, Rona Vree

Polderbreed, Ria Barber

Groesbeekse Volkspartij, Irma van de Scheur

Proces van coalitievorming

Na de verkiezingen is op 26 maart 2018 gestart met een openbaar duidingsdebat. Wat betekent de uitslag van de verkiezingen voor de te vormen coalitie, welke onderwerpen horen in een akkoord en welke combinatie van partijen biedt de meeste kans op een slagvaardig en daadkrachtig college?

Daarna hebben individuele gesprekken plaatsgevonden met alle fracties onder leiding van informateur, de heer Twan Vissers. Uitgangspunten voor het te vormen college waren inhoud en kwaliteit, draagvlak en stabiliteit in besturen. Na een zorgvuldige afweging is gekozen voor de variant: CDA, GroenLinks, Polderbreed en Groesbeekse Volkspartij (GVP). Op 5 april is deze variant in een openbare bijeenkomst toegelicht aan de overige fracties.

De heer Vissers is doorgegaan als formateur en de onderhandelingen hebben geleid tot dit akkoord waarmee deze partijen uitspreken het vertrouwen te hebben om met elkaar de gemeente goed te kunnen besturen.

De Raad in de komende vier jaar

Uitgangspunt is een coalitie die voortborduurt op de afgelopen drie jaar. Na de herindeling is op vele terreinen de koers bepaald en daar waar mogelijk geharmoniseerd. Hoe gaan we om met verenigingen, subsidies, economie, verkeer, financiën, onze sociale voorzieningen en duurzaamheid? Allemaal thema's die volop aandacht hebben gekregen, maar dat ook de komende jaren verdienen. Bij de college-onderhandelingen is nadrukkelijk gesproken over de koers en over de rol van de gemeenteraad. Dit programma gaat met name in op de bijstellingen en accenten.

Burgerparticipatie en zichtbaarheid gemeenteraad

Alle fracties benadrukken het belang van burgerparticipatie. Deze participatie kan variëren van informeren, meedenken, meedoen tot zelf doen. Dit komt tot uitdrukking in de participatieladder.

Het proces is gericht op het benutten van elkaars deskundigheid en het verhogen van draagvlak en dus acceptatie voor te nemen beslissingen. De praktijk leert ons dat bij meer participatie het belangrijk is om als gemeente vooraf ook de grenzen van onze mogelijkheden aan te geven. Inwoners weten met deze kaders dan beter waar ze aan toe zijn en wat wel en niet kan.

Twee aspecten behoeven aandacht bij de invulling van participatie. Ten eerste is dat een actieve rol van de gemeenteraad naast het college. Best hanteerbaar is een rolverdeling waarbij het college participatie stimuleert, organiseert en faciliteert en de raad toetst of dit goed is gebeurd.

Ten tweede is belangrijk de zichtbaarheid en communicatie van de raad als geheel. Inwoners krijgen zo inzicht in waar de gemeenteraad mee bezig is en dit brengt de raad dichterbij de inwoners. Dit is voor de werking van de lokale democratie van groot belang. Waar in de

jaren '50 en '60 nog bijna 95% van de stemgerechtigden in Nederland ging stemmen, is dit in de afgelopen jaren gedaald tot 'slechts' 58,2%.

Door een goede, actieve raadscommunicatie, wordt de raad zichtbaarder en toegankelijker, waardoor burgerparticipatie laagdrempeliger wordt. En andersom: de gemeenteraad wordt zichtbaarder door een actieve rol te spelen bij burgerparticipatie. De hoge luister- en kijkcijfers van de media-uitzendingen van onze raadsvergaderingen zijn bemoedigend.

Bestaande Pijlers

1. Verordening Burgerinitiatief om zaken onder de aandacht van de raad te brengen;
2. Begeleiding van inwonersinitiatieven door ambtenaren;
3. Budget voor inwonersinitiatieven;
4. Toepassing van de participatieladder;
5. De raadsvergaderingen blijven uitzenden via radio, TV en Internet;
6. Geschreven notulen van raad- en carrouselvergaderingen.

Doelstellingen:

1. Een zichtbare raad en een zichtbaar college;
2. Optimaal inzetten op burgerparticipatie.

Actiepunten - Wat gaan we doen?

1. Ook carrouselvergaderingen uit de raadszaal uitzenden via Internet;
2. Toetsing van de participatie bij beleid en uitvoering;
3. Raadscommunicatie nadrukkelijker vormgeven.

Werkwijzen transparant

Vertrouwen in de politiek is belangrijk. Daarom zijn de vergaderingen van raad, carrousel en presidium openbaar. Ook thema-avonden zijn openbaar. In uitzonderlijke gevallen worden de fractievoorzitters geïnformeerd in een besloten presidium. Daarbij gaat het met name om informatie over personen, rechtszaken en aanbestedingen. In een besloten presidium worden echter nimmer politieke besluiten genomen.

Doelstelling

Transparante politiek en dit ook benadrukken.

Wat gaan we doen?

1. Meer publiciteit voor openbare vergaderingen en thema-avonden van de raad;
2. Bij complexe dossiers oriënteert de raad zich ter plaatse voor de behandeling in de carrousel;
3. Inwoners en bedrijven krijgen voldoende gelegenheid om in te spreken tijdens raads- en carrouselvergaderingen.
4. Werkgroep Bestuurlijke Vernieuwing continueren;
5. Samen met scholen invulling geven aan politiek educatieve projecten;
6. Actieve terugkoppeling vanuit het college op lopende, belangrijke dossiers.

Rekenkamerfunctie

In de voorbije jaren zijn ervaringen opgedaan met een regionale rekenkamerfunctie, een rekenkamercommissie bestaande uit louter raadsleden en een commissie bestaande uit een

onafhankelijk voorzitter en vier raadsleden. Gebleken is dat onderzoeken en adviezen van een commissie het meeste effect sorteren als de samenstelling van de rekenkamer breed gedragen wordt en het liefst door de gehele gemeenteraad.

Doelstelling

Invulling van de rekenkamerfunctie op een manier die veel draagvlak heeft in de raad en toch betaalbaar blijft.

Wat gaan we doen?

- De varianten directeur-onderzoeker, volledig externe rekenkamerfunctie en de mogelijkheid om als raad ad hoc onderzoeken te doen worden in een advies voorgelegd aan de raad.

Het college

Wij kiezen voor een college bestaande uit de burgemeester en 4 wethouders met een dienstverband van 0,9 tot 1,0 FTE. Dit is ruim onder het wettelijk toegestane maximum van 5,5 wethouders. Wij denken dat de uitdagingen voor de komende jaren een college van 4 wethouders noodzakelijk maken. Meer in gesprek gaan met inwoners en bedrijven, meer in overleg met omliggende gemeenten, provincie en rijk. En nadrukkelijk sturen op de eigen en collegiale portefeuilles en dat alles in het belang van u en van de gemeente Berg en Dal. Voor de portefeuilleverdeling is gekeken naar fractievoorkeuren, persoonlijke kwaliteiten en een zover mogelijk evenwichtige verdeling in zwaarte. De vastgestelde verdeling is bijgevoegd.

Het akkoord op hoofdlijnen is ingevuld vanuit de ambities uit de begroting 2018. Deze zijn onverkort opgenomen in dit akkoord voor de komende vier jaar. Daarna wordt volgens de hoofdstukken van de begroting invulling gegeven aan het akkoord. Deze hoofdstukken zijn: Inwoner, Onze buurt, Onze gemeente en Ons Geld.

Ambities

We doen het samen!

De gemeente Berg en Dal is er voor haar inwoners. Die inwoners vormen samen de gemeenschap Berg en Dal. Met elkaar zorgen we ervoor dat het goed wonen is in onze gemeente. Maar er verandert wel iets in de manier waarop we dat doen. De tijd dat de gemeente voor alles zorgde én over alles besliste is voorbij. Dat kan niet meer en dat willen we ook niet meer. U als inwoner vraagt en krijgt steeds meer zeggenschap. En zorgt steeds vaker zelf voor een goed woon-, werk- en leefklimaat. Voor uzelf en voor anderen. De gemeente wil hierbij een gelijkwaardige partner zijn. We willen ruimte geven aan uw initiatieven en u ondersteunen om dingen mogelijk maken.

Betaalbaar Berg en Dal!

Wij zijn ons er heel goed van bewust dat wij met gemeenschapsgeld werken. De portemonnee van de gemeente verschilt daarbij niet zo veel met die van uzelf. Niet alles wat we willen kan ook, dus maken wij duidelijke keuzes. En we geven niet meer uit dan er binnenkomt. Als er een tekort dreigt dan kijken we eerst of er in de uitgaven geschrapt kan worden en of er duurzamer met mens en middelen om gegaan kan worden. We kunnen ook de belastingen verhogen, maar dat willen we zoveel mogelijk voorkomen. Onze belastingen zijn bijna de laagste van Gelderland en dat willen we zo houden. Het verhogen van de OZB is slechts aan de orde als laatste redmiddel.

Hier wordt gewerkt!

We willen dat iedereen de kans krijgt om aan het werk te zijn. Als u daar niet op eigen kracht in slaagt, dan helpen wij daarbij. Onze gemeente heeft een prachtige natuur en ligt in een afwisselend landschap. We hebben een rijke geschiedenis en daarvan is in onze gemeente veel terug te vinden. Buiten, maar ook in onze musea. Het toerisme is dan ook belangrijk voor onze gemeente en we werken er hard aan om onze gemeente nog aantrekkelijker te maken. Voor u als inwoners, maar ook voor al die bezoekers. Het toerisme zorgt ook voor werkgelegenheid. Dat is belangrijk. Onze missie is niet voor niets: iedereen doet ertoe en doet mee in onze vitale en betrokken gemeenschappen.

Duurzaam Berg en Dal!

De zorg voor de wereld van morgen is ontzettend belangrijk. Onze kinderen moeten kunnen opgroeien in een mooie, veilige en gezonde omgeving. Daarom gaan we energie besparen, meer schone energie opwekken, grondstoffen hergebruiken, blijven we lokale initiatieven ondersteunen en zorgen voor minder afval. Gemeente Berg en Dal zal hier binnen het eigen ambtelijk apparaat een voorbeeld en voortrekkersrol in vervullen. Doordat ons klimaat verandert, krijgen we ook steeds extremer weer. We moeten zorgen dat we onze omgeving hier

goed op inrichten. Hiervoor is de komende jaren veel geld nodig. Wij kunnen dat niet alleen, dat moeten we samen doen met u. Wij passen de openbare ruimte aan. Aan u vragen wij hetzelfde te doen op uw eigen terrein.

Zichtbaar en betrouwbaar!

Onze inwoners, instellingen en bedrijven weten voor welke producten en diensten zij bij de gemeente terecht kunnen. Wij communiceren hier duidelijk over. Aan de balie, de telefoon, maar ook op de gemeentepagina, website en sociale media. U weet ons te vinden en u bent tevreden over onze dienstverlening. Dat komt omdat we duidelijk zijn over wat we doen en wat we niet doen. We zijn vriendelijk, geven snel antwoord op eenvoudige vragen en leveren maatwerk als dat nodig is. We bieden hulp aan mensen in nood. We hebben contact met u en weten wat er speelt in onze gemeente en in de regio. Wij laten zien dat wij opkomen voor de belangen van onze inwoners.

Inwoner

Meestal heb je de gemeente niet nodig in je dagelijks leven. Je redt het prima zelf. Dat is ook de bedoeling. Maar dat lukt niet iedereen. Soms lukt het niet om alles zelf te regelen. Vaak zonder dat je daar zelf iets aan kunt doen. De gemeente probeert je dan te helpen. Dat kan voor een korte of lange tijd zijn. Bijvoorbeeld als het gaat om zorg, inkomen, onderwijs of gezondheid. De belangrijkste dingen die je nodig hebt om op een normale en prettige manier te kunnen leven. De gemeente is vaak een laatste plek voor hulp. Daarbij werkt de gemeente samen met andere organisaties of huurt hen hiervoor in. Onze bedoeling is iedereen een goede basis te geven, een steun in de rug, zodat je verder kunt en mee kunt blijven doen!

Dienstverlening

Wij zijn nog niet tevreden over onze dienstverlening en vinden dat een verbetering noodzakelijk en haalbaar is zonder enorme kosten te maken. Wij denken daarbij bijvoorbeeld aan verbetering van de telefonische bereikbaarheid, adequaat reageren op e-mails en een consequente 'ja, tenzij-houding' naar inwoners en ondernemers.

Uitgangspunt is een dienstverlenende houding en een nauw contact met inwoners en ondernemers. Dit kan in de keukentafelgesprekken en door bij initiatieven van inwoners ter plekke in gesprek te gaan. De relatie met ondernemers, belangengroepen en inwoners verdient onze blijvende aandacht.

Wat gaan we daarvan doen?

- Planmatig en structureel inzetten op een verbetering van de dienstverlening;
- Regelmatig meten hoe de tevredenheid bij inwoners en bedrijven is over onze dienstverlening.

Goede, betaalbare en toegankelijke zorg

Goede, toegankelijke en betaalbare zorg voor die inwoners die dit het hardst nodig hebben onderschrijven wij volmondig. Hulp en zorg zijn nodig, bijvoorbeeld bij inwoners met psychische problemen, bij eenzaamheid, dementie, mantelzorg. Ook om een veilig thuis voor jong en oud te waarborgen.

Deze zorg heeft ook een keerzijde. Veel meer inwoners zijn afhankelijk van de overheid, er sprake is van een complexe regelgeving en financiële onhoudbaarheid van het systeem. Daarom is de transformatie van de verzorgingsstaat naar een participatiesamenleving be-
dacht. Dit ging samen met een overdracht van taken van het Rijk naar gemeenten. Aan deze overdracht is meteen een korting op de budgetten gekoppeld.

Door als gemeenten hetzelfde te doen als het Rijk voorheen deed, dus het overnemen en voortzetten van de bestaande voorzieningen in het bestaande stelsel, is er van een daad-
werkelijke verandering geen sprake. Het aantal mensen dat een beroep doet op de overheid blijft stijgen en de zorg neemt toe in zwaarte.

Wij willen hierop grip krijgen door de kosten te verminderen, maar wel de zorg te bieden voor diegenen die het nodig hebben. Door efficiënter te werken. Voorbeelden daarvan zijn het anders optuigen van de toegang, het 'slim' inrichten van bedrijfsvoering, de verandering van input naar output sturing, meer deskundigheid bij het keukentafelgesprek, verantwoord be-
richtenverkeer, 'gerichter' inkopen, bijstelling van beleid op PGB's, duidelijke verantwoording, een eigen bijdrage en een goede informatievoorziening.

En door preventie en vroegtijdige probleemaanpak. Daar ligt volgens ons de sleutel tot wer-
kelijke aanpak van de problemen. Het gaat dan om een sterkere inrichting van de samenle-
ving waarin wordt geïnvesteerd in onderwijs, vrijetijdsbesteding, vrijwilligerswerk, versterking sociale netwerken en mantelzorgers en een betere samenwerking tussen actoren. Dit vergt tijd en investeringen en een andere manier van denken. Motto daarbij is: Wij, gemeente en inwoners voorkomen samen dat het probleem ontstaat!

Doelstelling

Wij willen de komende vier jaar de transformatie in het Sociaal Domein verder vormgeven door:

- Vast te houden aan het uitgangspunt van een kwalitatief goede, toegankelijke en be-
taalbare zorg voor inwoners, die het hard nodig hebben;
- Voorlichting aan inwoners en ketenpartners met als doel begrip te krijgen voor de keuzes in de zorg;
- Een efficiënter en effectiever werkende organisatie;
- Transformatie van de zorg naar een aanpak gericht op preventie, vroegtijdige signa-
lering en betaalbaarheid.

Wat gaan we daarvoor doen?

- Instelling van een werkgroep Sociaal Domein vanuit de gemeenteraad en carrousel om te bezuinigen op zorg waar mogelijk en acceptabel;
- Bevorderen van een effectievere en efficiëntere organisatie waarbij binnen 4 jaar de inhuur/formatie met € 400.000,- wordt teruggebracht; Belangrijk onderdeel daarvan is het analyseren van de processen om daarmee het lerend vermogen van de organisa-
tie verbeteren;
- Uitbouw van projecten die zorg verminderen, zoals de 'school als vindplaats' en prak-
tijkondersteuners bij huisartsen;

- Bij preventie is een aanpak van middelengebruik (alcohol en drugs) van groot belang. Wij willen daar een integrale, preventieve en repressieve aanpak voor opstellen;
- Afbouw van het resterende tekort in de komende vier jaar en tot die tijd reserves aanspreken om onszelf de tijd te gunnen maatregelen te bedenken en te zorgen dat deze het gewenste effect hebben;
- Aandacht voor eenzaamheid, zingeving, dementie en de positie van de mantelzorger die onder druk staat;
- Versterking van de relatie met partners in de keten van toewijzing, zoals huisartsen.

Onze buurt

Je brengt een groot deel van je vrije tijd door in de gemeente en het dorp waar je woont. Je wilt daar fijn kunnen leven en wonen. Dat gaat niet vanzelf. Daar moet aan gewerkt worden. Denk bijvoorbeeld aan een schone buurt, veilige wegen, stoepen, goede riolering en het onderhouden van bomen en planten. Maar ook aan sport en bewegen. De gemeente heeft daarin een aantal taken, maar inwoners en ondernemers hebben dat ook. We hebben elkaar nodig om deze dingen goed te regelen. Daarbij geeft de gemeente steeds meer ruimte aan inwoners en ondernemers om zelf met ideeën te komen. De gemeente wil niet voor inwoners bedenken wat goed zou kunnen zijn, maar juist helpen de ideeën van inwoners te realiseren.

Verkeer en openbaar vervoer binnen de gemeente

De toenemende verkeersdruk leidt tot problemen die niet eenvoudig op te lossen zijn. Toch vragen knelpunten als de doorgaande wegen in Leuth, Breedeweg en in het centrum van Groesbeek om een duidelijk standpunt van de gemeente. Wij willen komen tot deze duidelijke standpunten aan de hand van een nieuw, breed opgezet mobiliteitsonderzoek waarbij de kaders en vraagstelling door de raad vastgesteld worden. Hierbij kijken we naar vervoer over de weg (auto, fiets, lopend, OV) en via het water en naar bestaande wegen en nieuwe mogelijkheden.

Doelstelling

Uitvoering geven aan maatregelen op basis van een mobiliteitsonderzoek. In zijn algemeenheid extra aandacht voor comfort en veiligheid van fietsers en voetgangers. Daarbij kijken we naar de eigen gemeente en naar regionale effecten en oplossingen.

Wat gaan we daarvoor doen?

- Obstakels voor voetgangers en rolstoelgebruikers (ed) wegnemen;
- Uitwerking van verbeteringen voor de hedendaagse fietser.

Op enkele problemen gaan we nader in.

Aantrekkelijk centrum in Groesbeek

Bij het centrum van Groesbeek gaat het vooral over het gebied tussen de Dorpsstraat vanaf de Kloosterstraat tot aan de kruising met de Molenweg. Dit gebied heeft een duidelijke verkeersfunctie, maar is ook een belangrijk verblijfsgebied voor recreanten en winkelend publiek. Dit betekent dat de beschikbare ruimte 'gedeeld' moet worden.

Doelstelling

Een aantrekkelijk en gastvrij dorpscentrum in Groesbeek met shared spaces en een daarbij passend verkeersaanbod en verkeersgedrag, waarbij sprake is van een harmonieus gebruik door alle weggebruikers van de beschikbare ruimte en ondernemers die bestaansrecht houden.

Wat gaan we daarvoor doen?

- Samen met de raad de vragen bedenken voor nader mobiliteitsonderzoek;
- Op basis van dit mobiliteitsonderzoek komen wij met onderbouwde voorstellen naar de raad.

Onze dijken

Het is druk op onze dijken in de weekenden. Fietsers, wielrenners (individueel en in groepsverband), wandelaars, motorrijders en automobilisten willen genieten van natuur en landschap op prachtige, vaak smalle dijken. Ook attracties als de Millinger Waard, Bisonbaai en vele wandel- en fietsmogelijkheden zorgen voor extra verkeer. Dit samengaan van gebruikers gaat gepaard met irritaties, geluidsoverlast en parkeerproblemen op de dijken en vraagt om oplossingen.

Doelstelling

Een samengaan van alle verkeersdeelnemers in de polder met als uitgangspunt dat hiervoor de dijken niet worden afgesloten.

Wat gaan we daarvoor doen?

- Inrichten van meer parkeerplaatsen voordat gebruik wordt gemaakt van de dijken;
- De nu vastgestelde locaties voor Toeristische OverstapPunten (TOP's) heroverwegen;
- Parkeren of zelfs stoppen op dijken verbieden en handhaven.

Openbaar vervoer en reactivering spoorlijn Nijmegen Kleve

Openbaar vervoer voorziet in een duidelijke behoefte en versterking daarvan komt tegemoet aan de toenemende wens om binnen en buiten de gemeente te reizen.

Doelstelling

- Inzetten op behoud van bestaande OV-busverbindingen en zo mogelijk uitbreiding van dit openbaar vervoer over de weg;
- Streven naar uitbreiding van de elektrische buurtbus zodat kernen onderling bereikbaar worden.

Wat gaan we daarvoor doen?

- In gesprek met partijen over uitbreidingsmogelijkheden openbaar – en buurtbusvervoer;
- Reactivering spoorlijn Nijmegen Kleve is binnen deze coalitieperiode niet aan de orde. Daar waar andere partijen in de regio deze mogelijkheid bespreken of willen onderzoeken, volgen wij de ontwikkelingen zonder daarvoor eigen middelen in te zetten;

- Wij volgen de (externe) onderzoeken naar vervoer over water.

Fijn wonen in mooie wijken en kernen: leefbaarheid

Wij vinden woongenot in een wijk of kern ontzettend belangrijk en we richten onze aandacht daar nog meer op. Aandacht voor veiligheid door voorkomen van woninginbraken, aanpak van criminaliteit, maar ook maatregelen tegen natuurgeweld. En ruimte voor sociale ontmoeting. Tegen gaan van rommel en verpaupering. En aantrekkelijk inrichten van wijken met goed onderhouden groenvoorzieningen. Bij dit punt hoort ook uniformiteit in regelgeving en dan met name de APV.

Doelstelling

Bevorderen van woongenot, sociale samenhang en veiligheid in wijken.

Wat gaan we daarvoor doen?

- Maatregelen nemen om wateroverlast te voorkomen;
- In elke kern buurthuizen openhouden, maar niet ten koste van de lokale ondernemer; dus geen oneerlijke concurrentie en geen activiteiten die weliswaar economisch aantrekkelijk zijn, maar niet passend zijn bij een buurthuis;
- Samenwerking van sport- en welzijnsorganisaties stimuleren en financieel bevorderen en mogelijk leiden tot een efficiëntere multifunctionele gebouwenexploitatie;
- Groenvoorzieningen op peil houden;
- Dorpsagenda's stimuleren in alle kernen;
- Maatregelen nemen om hondenoverlast tegen te gaan, echter geen invoering van hondenbelasting;
- Bevorderen van een uniforme APV voor de gehele gemeente.

Onze gemeente

Sommige dingen die de gemeente voor je regelt ken je. Bijvoorbeeld een nieuw paspoort, trouwen of het registreren van een pas geboren kind. Maar er wordt meer voor je geregeld. Dingen waar je niet zoveel van merkt en die verder gaan dan onze gemeentegrenzen. Denk aan het versterken van de economie, zodat er genoeg bedrijven en banen zijn. Of woningbouw-afspraken om woningen te mogen bouwen of het organiseren van zorg. Om dat goed te kunnen doen werken we samen met andere gemeenten om ons heen. Wat we ook doen, het belang van onze inwoners staat voorop!

Daarnaast wordt in dit programma duidelijk dat de gemeente Berg en Dal ook actief is buiten de gemeentegrens. Vaak juist om de zaken dichtbij inwoners goed te regelen. We hebben als gemeente de laatste jaren steeds meer taken gekregen, bijvoorbeeld op het gebied van zorg. Om de taken goed en goedkoop te kunnen uitvoeren, werken we samen met andere gemeenten uit onze regio.

Maar we werken ook samen met andere gemeenten om de economie in de regio te bevorderen. Een sterke economie in de regio heeft namelijk tot gevolg dat in Berg en Dal de werkgelegenheid groeit.

Ook de woningmarkt houdt zich niet aan de gemeentegrens. Wanneer er te veel woningen in

een buurgemeente gebouwd worden, is er een grote kans dat in andere gemeenten woningen leeg komen te staan. Dit willen we niet en daarom maken we samen met de gemeenten in onze regio afspraken over hoeveel woningen elke gemeente mag bouwen. In dit programma vind u dus de onderwerpen die zich binnen én buiten onze gemeentegrens afspelen.

Wonen

Voor de komende jaren richten wij ons op de bestaande woningvoorraad en op nieuwbouw. Onze inzet bij bestaande woningen is gericht op vergroting van de kwaliteit en diversiteit. Duurzame woningen die ook levensloopbestendig zijn en wijken met woningen voor kopers, sociale en middel dure huur. Tijdens deze coalitie periode willen we tenminste één bestaande woonwijk omvormen naar een woonwijk zonder aardgas.

Ook richten wij ons op nieuwbouw. De plannen concentreren zich op drie gebieden:

- Groesbeek,
- Beek en
- Millingen, Leuth en Kekerdome

Maar ook goede ideeën in andere kernen benaderen wij met een open blik en wij kijken serieus naar de haalbaarheid.

De toegestane bouwcapaciteit is ongeveer 620 woningen van 2018 tot 2027. Bedoeling is deze capaciteit te benutten en daarbij ook open te staan voor nieuwe woonvormen, woningen voor starters en vooral toekomstbestendig en levensloopbestendig bouwen. Uitgangspunt is energieneutrale woningen zonder gas. Vrije sectorkavels is een weer meer gehoorde wens van inwoners en de vraag is of de gemeente daaraan kan voldoen.

Doelstelling

- De bestaande woningvoorraad kwalitatief verbeteren en verduurzamen;
- Aandacht voor diversiteit in bestaande en nieuwe plannen;
- Bouw nieuwe toekomstbestendige en dus energieneutrale woningen.

Wat gaan we daarvoor doen?

- Uitvoering geven aan de vastgestelde Woonagenda en woonvisie;
- Bij bouwplannen van vijf woningen of meer gasloos en energieneutraal wonen als uitgangspunt nemen;
- Bouw van 620 woningen in Berg en Dal van 2018 tot 2027;
- Nieuwe, van de woonvisie afwijkende initiatieven niet bij voorbaat afwijzen, maar toetsen op haalbaarheid en toegevoegde waarde;
- Wij willen de mogelijkheden voor vrije bouwkavels nadrukkelijk verkennen.

Duurzaamheid

Steeds meer groeit het besef dat we zuinig moeten zijn met onze aarde om nog een toekomst te hebben. De toename van de wereldbevolking en de groei van de economie zorgen voor grote problemen en enorme uitdagingen. Klimaatverandering en de uitstoot van broeikasgassen is ook onze zorg. En ook het verlies van biodiversiteit en aantasting van natuur en landschap. Uitdagingen waarin ook wij een bijdrage moeten leveren. Daarom nemen we onze verantwoordelijkheid en zetten we extra in op realisatie van reeds geformuleerde doel-

stellingen. Door het goede voorbeeld te geven, veel gemeentelijke gebouwen zijn al grotendeels energieneutraal, en door inwoners (financieel) te stimuleren zelf maatregelen te nemen.

Zo hebben wij in de afgelopen periode al besloten dat de gemeente klimaatneutraal moet zijn in 2050. Wij zouden dat willen versnellen naar 2040 maar beseffen dat dit duur en ambitieus is. Ook is een energievisie opgesteld en zijn subsidiemaatregelen voor energiebesparende maatregelen vastgesteld. En wij plaatsen de komende jaren 30 elektrische laadpalen. Maar er moet veel gebeuren. Gasloos bouwen, meer energieopwekking, minder energieverbruik. En wij willen dit samen met u doen en samen betekent ook dat er voor maatregelen draagvlak moet zijn. De resultaten van de avonden over de kansenkaarten zijn daarvoor een mooie graadmeter en deze lieten weinig draagvlak voor windmolens zien. Wij zijn ons ervan bewust dat we innovatief te werk moeten gaan om de uitdaging serieus aan te gaan.

Doelstelling

Wij willen maximaal inzetten op duurzaamheid en daarbij zelf het goede voorbeeld blijven geven. Tweede doel is 16% duurzame energie opwekking binnen de eigen gemeente per 2023;

Wat gaan we daarvoor doen?

- De energievisie uitbreiden met een concreet en integraal duurzaamheidsplan, inclusief financiële onderbouwing;
- Voortzetten van de stimuleringsregelingen voor inwoners en mogelijk nieuwe stimuleringsmaatregelen bedenken;
- Actief zoeken naar financiering van maatregelen bij, bijvoorbeeld provincie en rijk, en daaraan ook zelf bijdragen;
- Meedoen met monitor CO2 prestatieladder; Daarmede maak je de eigen CO2 uitstoot inzichtelijk en laat je zien wat je doet om deze uitstoot te verminderen;
- Op zoek gaan naar mogelijkheden voor participatie in schone energie buiten de gemeentegrenzen;
- In gesprek gaan met onze ondernemers over verduurzamingsmogelijkheden;
- Als gemeente het voorbeeld geven door gemeentelijke gebouwen energieneutraal te maken en als organisatie duurzaamheid te integreren in de dagelijkse bedrijfsvoering;
- Afvalscheiding verbeteren door voorlichting, bevorderen hergebruik en pleiten voor invoering statiegeld op blik en plastic.

Werkgelegenheid, economie

Werk geeft mensen een doel, een inkomen en een focus. En mogelijkheden om een plek in de maatschappij te veroveren en jezelf en anderen te helpen. Een baan is dus meer dan een loonstrookje. De afgelopen jaren is veel geïnvesteerd in werkgelegenheid, de relatie met ondernemers en andere werkgevers (zoals zorginstellingen) en het stimuleren van ondernemerschap. De gemeente Berg en Dal wil een bedrijvige gemeente zijn en blijven. Dat betekent ook dat nieuwe initiatieven mogen rekenen op een Ja, tenzij houding van onze gemeente en haar (regionale) uitvoeringsorganisaties.

Doelstelling

Wij willen vanuit de gemeentelijke verantwoordelijkheden en taken een initiërende en stimulerende rol invullen als het gaat om werk en welvaart voor onze inwoners.

Uiteindelijk doel is een circulaire economie in 2050, waarin grondstoffen hun waarde behouden en kringlopen zo kort mogelijk zijn.

Wat gaan wij daarvoor doen?

- Blijvend in gesprek met ondernemers en zorgpartijen;
- Onderzoeken van een alternatieve invulling van de kippenfarm op de Dennenkamp te Groesbeek;
- We benutten de kansen van schone technologie voor bedrijvigheid en werkgelegenheid.
- De ruimtelijke veranderingen die een energie-neutrale, circulaire economie met zich meebrengt, passen we zo goed mogelijk in in het landschap.
- Inspirerend uitvoering geven aan onze plannen op gebied van werk en economie.

Cultuur, natuur, recreatie en toerisme

Onze gemeente heeft een prachtige natuur en ligt in een afwisselend landschap. We hebben een rijke geschiedenis en daarvan is veel terug te vinden. Buiten, maar ook in onze musea.

Toerisme is daarom belangrijk en we werken er hard aan om onze gemeente nog aantrekkelijker te maken. Voor de inwoners maar ook voor alle bezoekers.

Doelstelling:

Wij willen de bijzondere landschappelijk en cultuurhistorische elementen en monumentaal erfgoed in onze gemeente behouden.

Het aantal toeristische bezoeken en overnachtingen laten stijgen met 4%.

Wat gaan we daarvoor doen?

- Zetten vol in op het bestaande beleid voor natuur en landschap, monumenten en cultuur, toerisme en recreatie;
- Ondersteunen van het initiatief van het Bevrijdingsmuseum om te vernieuwen en denken mee in levensvatbare oplossingen voor Museumpark Orientalis;
- Stimuleren van nieuwe initiatieven op gebied van herinneringstoerisme, zorgtoerisme en green destinations;
- Verbeteren en uitbreiden van het netwerk van fiets- en wandelroutes.

Samenwerkingen

Berg en Dal werkt samen met andere gemeenten en binnen de Euregio. Deels omdat dit verplicht is, deels omdat dit inhoudelijke en financiële voordelen heeft. Toch heeft samenwerking ook een minder prettige kant, namelijk het gevoel geen grip te hebben op dure samenwerkingsverbanden.

Wij willen meer grip krijgen door te werken met duidelijke opdrachten aan samenwerkingen, een afgrenzing van de kosten (de kaderstelling) en toetsing van het resultaat. Deze toetsing vindt plaats aan de hand van jaarverslag en jaarrekening, maar ook door als raad de resultaten in de samenleving te toetsen.

Natuurlijk bestaat de verleiding om de bedrijfsvoering van gemeenschappelijke organen op de korrel te nemen. Voor de raad is dat echter een ondoenlijke opgave omdat de noodzake-

lijke informatie ontbreekt. De portefeuillehouder en het college zijn, samen met de samenwerkingsverbanden, hierin het aanspreekpunt voor de raad.

Doelstellingen

- Door samenwerking komen tot een verhoging van de kwaliteit van de dienstverlening aan inwoners en bedrijven;
- Zorgen dat deze samenwerkingen qua opdracht en resultaat inzichtelijk zijn voor de raad;
- Samenwerkingen die niet de gewenste effecten opleveren indien mogelijk beëindigen of afslanken.

Wat gaan we daarvoor doen?

- Continueren werkgroep Samenwerkingen;
- Nadrukkelijker formuleren van de opdracht (sturen op inhoud) en kaders (financiën) aan samenwerkingen;
- Raadsleden kijken in samenleving naar effecten samenwerking;
- Sterkere rol van college en portefeuillehouders in de terugkoppeling naar de gemeenteraad;
- Medio 2018 besluiten of we het Doelgroepenvervoer vanaf 2020 anders gaan organiseren.

Ons Geld

Wij zijn de coalitiebesprekingen gestart met een financiële doorkijk naar de komende periode. Deze doorkijk laat een fors tekort zien. Dit tekort bestaat uit meerdere onderdelen. Zo is dat het tekort op de zorg (het Sociaal Domein), wat betekent dat we meer geld aan zorg uitgeven dan we van het rijk ontvangen. Maar in het totale geraamde begrotingstekort zit ook geld voor projecten. Bijvoorbeeld uitbreiding van toezicht en handhaving (Bijzonder OpsporingsAmbtenaren, BOA), meer geld voor burgerparticipatie en voor snel internet in de gehele gemeente. Wij willen de keuzes voor extra projecten in de raad maken bij de kadernota en de jaarlijkse vaststelling van de begroting.

Doelstelling

Wij streven naar zo laag mogelijke lasten voor onze inwoner zonder lasten onverantwoord door te schuiven naar onze kinderen.

Wat gaan we daarvoor doen?

- Wij stellen een reëel sluitende begroting op;
- Wij houden de gemeentelijke belastingen, zoals de OZB (Onroerende ZaakBelasting) zo laag mogelijk en verhogen deze slechts trendmatig. Een verhoging is alleen aan de orde als laatste redmiddel.
- Ook gemeentelijke lasten, zoals riool- en afvalstoffenheffing, houden wij zo laag mogelijk. Wij toetsen de noodzakelijke hoogte van deze lasten in de komende raadsperiode.

Bijlage: portefeuilleverdeling en vervangingen

Portefeuilleverdeling

Portefeuille	Afdeling
Wethouder Sylvia Fleuren	1,0 fte
Financiën	Bedrijfsvoering
Belastingen	Bedrijfsvoering
Toerisme en recreatie	Beleid-RO
Verkeer, vervoer en mobiliteit	OPR
Openbare Werken	OPR
Nutsbedrijven	OPR
Wethouder Nelson Verheul	1,0 fte
Coördinatie thema duurzaamheid	Beleid-RO
Milieu, energie, klimaat en afval	Beleid-RO
Wonen	Beleid-RO
Ruimtelijke Ordening en ontwikkeling	Beleid-RO
Coördinator Omgevingswet	Beleid-RO
Grondzaken	Beleid-RO
Vergunningverlening en handhaving	Beleid-RO
ICT	Dienstverlening
Inkoop- en aanbestedingsbeleid	Dienstverlening
Wethouder Annelies Visser	0,9 fte
Natuur en landschap	Beleid-RO
Monumenten, erfgoed en archeologie	Beleid-RO
Integraal waterbeheer	Beleid-RO/OPR
Coördinatie thema leefbaarheid	Beleid-MO
Kunst, cultuur en musea	Beleid-MO
Bibliotheek	Beleid-MO
Onderwijs en sport	Beleid-MO
Accommodaties en subsidies	Beleid-MO
Wethouder Irma van de Scheur	0,9 fte
Lokale toegangspoort	LTP
Welzijn en volksgezondheid	Beleid-MO
Wmo en jeugd	Beleid-MO
Werk en inkomen	Beleid-MO; SoZa
Economische zaken en werkgelegenheid	Beleid-RO

Burgemeester Mark Slinkman	
Algemene en bestuurlijke zaken	
Samenwerkingsagenda ((sub)regionaal)	
Internationale samenwerking	
Strategische visie	
Beleidscoördinatie	
Bedrijfsvoering/P&O	
Dienstverlening Politie, openbare orde	
Brandweer, veiligheid en rampenbestrijding.	
“Burgervader-rol” bij crisissituaties	
Asielbeleid	
Voorlichting, communicatie en (lokale)media	

Bestuurlijke vertegenwoordiging

(De DB's voor zover ons deze posities door de regio gegund worden)

Organisatie	Functie	Naam bestuurder
VRGZ	AB	Burgemeester Slinkman
ODRN	AB/DB	Wethouder Verheul
MARN	AB/DB Lid van DB = mogelijkheid om deel te nemen aan Stuurgroep circulaire economie	Wethouder Verheul
MGR	AB/DB	AB: Wethouders Fleuren en Van de Scheur DB: Wethouder Fleuren
GGD	AB	Wethouder Van de Scheur
Euregio	Deelnemer commissie	Burgemeester Slinkman
DAR	Deelnemer AVA	Wethouder Verheul
GmbH Draisine		Wethouder Fleuren Raadslid
GO Regio Arnhem - Nijmegen	Bestuurlijk overleg Duurzaamheid Economie Wonen Mobiliteit	Burgemeester Wethouder Verheul Wethouder Van de Scheur Wethouder Verheul Wethouder Fleuren
Pfo Zorg en Welzijn		Wethouder Van de Scheur
Pfo Financiën		Wethouder Fleuren
Pfo Duurzaamheid		Wethouder Verheul
Bestuurscie Werk		Wethouder Van de Scheur
BVO mobiliteit		Wethouder Fleuren
Munitax		Wethouder Fleuren
RvN@	Bestuur	Wethouder Fleuren
PFO Toerisme		Wethouder Fleuren

Vervanging /

loco burgemeester

1. Wethouder Sylvia Fleuren
2. Wethouder Nelson Verheul
3. Wethouder Annelies Visser
4. Wethouder Irma van der Scheur

Piket

- rouleert; iedere 5 weken

Onderlinge vervanging portefeuilles:

- Burgemeester wordt vervangen door wethouder Fleuren
- Wethouder Fleuren wordt vervangen door wethouder Verheul
- Wethouder Verheul wordt vervangen door wethouder Visser
- Wethouder Visser wordt vervangen door wethouder van de Scheur
- Wethouder van de Scheur wordt vervangen door Burgemeester

=====